

TURUN HALLINTO-OIKEUDELLE

Asia: Lausunto asiassa dnro 73/2026

Lausunnon antaja ja prosessiosoite:

Salon kaupunki
PL 77, 24101 SALO
kirjaamo@salo.fi

Valittaja: Kiskon-Sammalon yhteisen vesialueen osakaskunta

Muutoksenhaunalainen päätös:

Salon kaupunginvaltuusto 15.12.2025 § 76, Kansanäänestysaloite Länsirata-hanketta koskien

Vaatimukset

Salon kaupunki vaatii, että hallinto-oikeus hylkää valittajan valituksen kokonaisuudessaan.

Lausunto:

Selostus asiasta ja asian tausta

Salon kaupungille on 1.12.2025 jätetty 17.11.2025 kuntalaisaloite.fi -palvelussa julkaistu aloite kunnallisesta kansanäänestyksestä ”Länsiratahankkeesta tulee luopua ja järjestää asiasta kansanäänestys”. Kansanäänestysaloite on otettu käsittelyyn ja asiassa on tehty päätös kaupunginvaltuuston kokouksessa 15.12.2025. Samassa kaupunginvaltuuston kokouksessa päätöksenteon kohteena on ollut Länsirata Oy:n ratahankkeen rakentamisvaihetta koskevan osakassopimuksen hyväksyminen.

Länsirata Oy (aikaisemmin Turun Tunnin Juna Oy) perustettiin Suomen valtion ja osakaskuntien vuosina 2019–2020 käytyjen neuvottelujen jälkeen osapuolten päätöksillä 4.12.2020. Valtion ja kuntien voimavarat yhdistämällä voitiin edesauttaa Helsinki-Turku-välisen nopean ratayhteyden toteutumista, jota on suunniteltu eri muodoissaan jo 1970-luvulta lähtien.

Hanke on käynnistynyt hankeyhtiön toimeenpanemana suunnitteluvaiheella, jota yhtiön osakkaat ovat sitoutuneet rahoittamaan tietyin rahoitusosuuksin. Ratasuunnitteluvaiheen on arvioitu päättyvän vuonna 2027 ja osakkaat ovat neuvotelleet rakentamisvaiheeseen siirtymisestä ja sitä koskevasta osakassopimuksesta. Rakentamisvaihe on jaettu ensimmäiseen vaiheeseen ja toiseen vaiheeseen. Loppuvuonna 2025 käsittelyyn tullut osakassopimus on koskenut osakkaiden sitoutumista rakentamisvaiheen ensimmäiseen vaiheeseen sekä kyseisen rakentamisvaiheen rahoittamista. Samassa yhteydessä on päätetty myös

hankeyhtiön kuntaosakkaiden keskinäisestä sitoutumisesta toisen rakentamisvaiheen rahoittamiseen.

Olennaisena kysymyksenä hankkeen toteuttamisen kannalta on näyttäytynyt ja näyttäytyy hankkeen rahoittaminen, jota koskevia neuvotteluja hankeyhtiön osakkaiden välillä on käyty. Osakkaiden sitoutuminen hankkeen rakentamisvaiheeseen ei ole ollut selvää, eikä rakentamisvaiheeseen eteneminen sekä siten raidehankkeen toteutuminen ole ollut varmaa. Hankkeen ensimmäisen rakentamisvaiheen käynnistyminen ja toteutuminen on lähtökohtaisesti edellytys koko raidehankkeen toteutumiselle, ja julkisessa keskustelussakin tunnistetulla tavoin ratahankkeen rahoittamiseen liittyvät kysymykset on tunnistettu potentiaalisina esteinä koko hankkeen toteutumiselle. Hankkeen merkittävät kokonaiskustannukset ja rahoituksen jakautuminen huomioon ottaen rakentamisvaiheen toteutumisen kannalta merkittävänä seikkana on pidetty vähintäänkin selvän enemmistön osakkaista sitoutumista hankkeen ensimmäiseen rakentamisvaiheeseen. Erityisesti Helsingin kaupungin hankeyhtiöstä irtaantumisen jälkeen yhdenkin rahoituksen kannalta merkittävän osakaskunnan pois jääminen hankkeesta on tunnistettu mahdolliseksi koko ratahankkeen pysäyttäväksi tekijäksi.

Valituksenalainen kansanäänestysaloitetta koskeva päätös on osa Länsirata -hanketta koskevaa kokonaisuutta. Kansanäänestysaloitteen tarkoituksena on ollut vaikuttaa ratahanketta koskevaan päätöksentekoon ja asiaa koskevalla päätöksellä on joka tapauksessa ollut vaikutus ratahanketta ja sen etenemistä koskevan muun päätöksenteon aikatauluun sekä vähintäänkin potentiaalinen vaikutus rakentamisvaiheen osakassopimukseen sitoutumiseen sekä sitä kautta koko ratahankkeeseen.

Esteellisyydestä

Kuntalain 97 §:n 1 momentin mukaan valtuutettu on valtuustossa esteellinen käsittelemään asiaa, joka koskee henkilökohtaisesti häntä taikka hänen hallintolain 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua läheistään. Jos valtuutettu ottaa osaa asian käsittelyyn muussa toimielimessä, häneen sovelletaan, mitä kyseisen toimielimen jäsenen esteellisyydestä säädetään.

Kuntalain mukaan esteellisyyden vaikutus valtuustossa ulottuu asian käsittelyyn kokonaisuudessaan. Esteellinen henkilö ei siten voi osallistua asian käsittelyyn, ja käsittelykielto koskee kaikkia asian ratkaisun vaiheita ja kaikkia sellaisia vaiheita, jotka voivat jollakin tavoin vaikuttaa tehtävän päätöksen sisältöön.

Länsirata hankkeesta luopumista koskeva kansanäänestysaloite on tunnistettava osana laajempaa Länsirata -hanketta koskevaa päätöksenteon kokonaisuutta. Esteellisyyden vaikutus valtuustossa ulottuu asian käsittelyyn kokonaisuudessaan ja Länsirata -hanketta koskevaan päätöksentekoon liittyvän esteellisyyden vaikutus

ulottuu siten myös Länsirata -hanketta koskevaa kansanäänestysaloitetta koskevaan päätöksentekoon. Asiaa koskevan kansanäänestyksen toimittamisella taikka toimittamatta jättämisellä on ollut vaikutus ratahanketta ja sen etenemistä koskevan muun päätöksenteon aikatauluun, jonka lisäksi kansanäänestyksen neuvoa-antavasta luonteesta huolimatta kansanäänestyksen toimittamisella on voinut olla myös sisällöllinen vaikutus ratahanketta koskevaan päätöksentekoon.

Muutoksenhaunalaista päätöstä tehtäessä raidehankkeen ratalinjaus on ollut selvillä. Ratalinjausta määrittävät yleissuunnitelmat on hyväksytty ja ratasuunnitelmat ovat valmistuneet sekä myös osin hyväksytty. Ratalinjauksen reitti on ollut tarkasteltavissa myös verkossa karttapalvelusta.

Asian käsittelyssä jäävät valtuutetut Määttänen ja Wallius omistavat tai hallinnoivat kiinteistöjä, joiden kautta ratalinjaus, jonka toteuttamisesta Länsirata -hankkeen sopimuskokonaisuudessa sovitaan, kulkee. Jäävättyjen valtuutettujen kiinteistöjen omistus tai hallinnointi ratalinjauksen alueella on kaupungin käsityksen mukaan riidatonta. Ratahanketta alun perin käynnistettäessä ratalinjaus ei ole ollut vielä selvillä. Ottaen huomioon kuitenkin, että nyt valituksenalaista päätöstä tehtäessä ratalinjaus on ollut selvillä sekä myös tiedossa olleet Länsirata Oy:n rakentamisvaiheen osakassopimukseen sitoutumisen osalta tehtävän päätöksen oletetut vaikutukset ratahankkeen toteutumiseen tai toteutumatta jäämiseen, rakentamisvaiheen osakassopimukseen sitoutumista koskevalla päätöksellä on ollut suoria vaikutuksia heidän omistamiinsa tai hallinnoimiinsa kiinteistöihin. Kyseinen päätös on koskenut ratahankkeen toteuttamista ja sen osana on myös ensimmäisen rakentamisvaiheen rahoittamisen lisäksi päätetty muun ohella hankeyhtiön kuntaosakkaiden keskinäisestä sitoutumisesta toisen rakentamisvaiheen rahoittamiseen. Rakentamisvaiheen osakassopimuksen hyväksyminen ja ratahankkeen toteutuminen koskee jäävättyjä valtuutettuja henkilökohtaisesti kuntalain 97 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla ja he ovat olleet esteellisiä osallistumaan asian käsittelyyn. Esteellisyys on ulottunut siten myös Länsirata -hanketta koskevasta kansanäänestyksestä päättämiseen, joka on ollut tunnistettava asian ratkaisun vaiheeksi ja sellaiseksi vaiheeksi, joka on voinut vaikuttaa tehtävän päätöksen sisältöön.

Valituksessa esitetyillä seikoilla ja perusteilla liittyen Kirkkonummen kunnan omaan päätöksentekoon osakassopimusta koskien sekä sen vaikutuksilla sopimuksen pätevyyyteen ei ole vaikutusta Salon kaupungin päätöksenteossa asiassa esteelliseksi katsottujen valtuutettujen esteellisyyteen.

Oikeudenkäyntikuluvaatimuksesta

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaisesti osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta,

että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan. Säännöksen 2 momentin mukaan korvausvelvollisuuden kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon asian oikeudellinen epäselvyys, osapuolten toiminta ja asian merkitys asianosaiselle.

Edellä asiassa esitettyyn viitaten valitus tulee hylätä perusteettomana. Valituksen tullessa hylätyksi kohtuutonta ei ole, että valittaja vastaa oikeudenkäyntikuluistaan. Salon kaupungin päätöstä ei voida pitää selvästi lainvastaisena ja oikeudenkäyntikuluvaatimus tulee siten ensisijaisesti hylätä kokonaisuudessaan. Toissijaisesti Salon kaupunki katsoo, että mikäli hallinto-oikeus vastoin luuloa päätyy siihen ratkaisuun, että Salon kaupungin tulisi korvata valittajan oikeudenkäyntikuluja, kohtuulliset korvattavat kustannukset tulee määritellä kokonaisarvioinnin perusteella. Valittaja ei ole yksilöinyt oikeudenkäyntikulujen määrää taikka niiden perusteita, eikä kaupungin siten ole mahdollista esittää käsitystään niistä.

Liitteet

Tummennuksella korostetut liitteet ovat olleet viranomaisen käytössä, kun se on tehnyt valituksenalaisen päätöksen.

- **Liite 1** – Ilmoitus kuntalaisaloitteen keräämisestä
- **Liite 2** – Kuntalaisaloite, Länsirata-hankkeesta luopuminen ja kansanäänestyksen järjestäminen
 - **Liite 2.1** – Kuntalaisaloite osallistujaluettelo
- **Liite 3** – Täydennys kuntalaisaloitteen osallistujaluetteloon
- Liite 4 – Salon kaupunginvaltuusto 15.12.2025 § 76, Kansanäänestysaloite Länsirata-hanketta koskien
 - Liite 4.1 - Äänestysluettelo, Salon kaupunginvaltuusto 15.12.2025 § 76
- Liite 5 – Päätösote, Kirkkonummen kunta, 8.12.2025 § 115, Länsirata Oy:n osakassopimuksen hyväksyminen
- Liite 6 – Lausunto, Määttänen
- Liite 7 – Lausunto, Wallius